

Să crești un copil din închisoare

Ghid pas cu pas pentru Facilitarea
Grupurilor de Suport pentru Copii

Atelier de teatru Dramă: “Frontierele Sensibile”

“Nu putem transforma lumea...
... Dacă nu ne transformăm prima dată pe noi înșine”

Atelier de teatru Dramă: “Frontierele Sensibile”

Ghid pas cu pas pentru Facilitarea
Grupurilor de Suport pentru Copii

Atelier de teatru Dramă: “Frontierele Sensibile”

“Nu putem transforma lumea...
... Dacă nu ne transformăm prima dată pe noi înșine”

Atena, Grecia
2012

Proiectul “Să crești un copil din închisoare” (JLS/2008/DAP3/AG/1260) a fost cofinanțat prin Programul Daphne III (2007 – 2013) al Comisiei Europene – Departamentul General pentru Justiție, Libertate și Securitate (80%) și organizații partenere (20%).

Acest ghid (versiunea în limba engleză) a fost întocmit de Antonia Tsirigoti, Sakis Ntinapogias, Kiki Petroulaki, din Rețeaua Europeană Anti-Violență (EAVN), Grecia și Georgina Kakoudaki, Educator teatrolog.

Mulțumim pentru revizii, comentarii și contribuții în special Mariei Roth, cercetător principal din partea Partenerului din România.

Responsabili pentru a traducerea și adaptarea Ghidului în versiunea română:

Dan Octavian Rusu și Müller-Fabian Andrea, Universitatea Babes-Bolyai, Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, Departamentul de Asistență Socială (BBU).

Orice modificare, adăugare și / sau eliminare din variantele naționale (greacă, română și bulgară) sunt responsabilitatea organizațiilor care și-au asumat responsabilitatea traducerii și adaptării.

Coordonatorul Proiectului

Institutul pentru Sănătatea Copilului, Departamentul pentru Sănătate Mintală și Ajutor Social, Centrul pentru Studiul și Prevenirea Abuzului și Neglijenței Copilului (ICH-MHSW), Grecia

Parteneri

Universitatea Babes-Bolyai, Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, Departamentul de Asistență Socială (BBU), România

Universitatea de Sud Vest “Neofit Rilsky” (SWU), Bulgaria

Rețeaua Europeană Anti-Violență (EAVN), Grecia

Evaluare Externă

SURT, Asociația Femeilor pentru Ocuparea Forței de Muncă, Spania Mar Camarasa Casals

Activitățile care au dus la întocmirea acestui document au fost finanțate prin Programul Daphne III al Comisiei Europene. Conținutul acestui document este responsabilitatea autorilor și nu reflectă în niciun fel părerile Comisiei Europene.

Conținut

Introducere	7
A. Grupuri de sprijin pentru copii	9
B. Despre Workshop-ul Dramaturgie	11
B.I Despre Workshop-ul Dramaturgie: “Frontierele Sensibile”.	11
B.II Procesul de implementare a Workshop-ului Dramaturgic: “Frontierele Sensibile	12
B.III Programul de sesiuni	14
1st Sesiunea: Noțiuni de bază de cunoaștere reciprocă - Prezentarea mea: Eu –ul “interesant”	15
2a Sesiunea:Eu sunt ca tine: Comunicarea de Grup și Noțiunile de bază pentru „ să ne cunoaștem prin simțuri”	17
3a Sesiunea:Imagini statice: Modalități de narare pentru o poveste.	19
4a Sesiunea: Construirea unei povești	21
5a Sesiunea: Harta Vieții	23
6a Sesiunea: Elemente de teatru forum- Nevoia de intervenție sociala	25
7a Sesiunea: Construcția scenei – Abordarea de rol personală	28
8a Sesiunea: „Înainte de a”... „Acum”...” și apoi”	30
9 -lea Sesiunile + 10-lea: Training pentru „peer educatori “: O sărbătoare cu discuții	34
Opțional Sesiunea: De la Brecht... la Mine - Lecție deschisă	37
C. Evaluarea: Evaluarea pentru Grupul de suport	41
D. Sfaturi pentru facilitatori	47

Introducere

Acest Ghid „pas-cu-pas”, care a fost dezvoltat în cadrul proiectului DAPHNE „**Să crești un copil din închisoare**” (JLS/2008/DAP3/AG/1260), este una din cele trei broșuri dintr-o serie care se adresează profesioniștilor din penitenciare și sunt interesați în realizarea de grupuri de sprijin (SG), pentru mamele aflate în detenție și copiii lor. Seria include, de asemenea:

- Broșura I: „Să crești un copil din închisoare: Manual pentru specialiști”
- Broșura II: „Ghid pas-cu-pas pentru facilitarea unui grup de sprijin pentru mame în închisoare”

Manualul pentru Profesioniști este o revizuire a celor mai relevante, dar din păcate, foarte puține cercetări din literatura de specialitate, pe care le face nu numai potrivit, ci, de asemenea, util pentru orice profesionist care, în cursul activității profesionale, vine în contact cu mamele închise dar și cu copiii lor. De asemenea, cele două ghiduri „pas-cu-pas” au fost scrise în mod intenționat în așa fel încât să constituie un instrument util pentru a ghida și de a permite efectuarea de grupuri de sprijin numai de către profesioniști calificați cu experiență în facilitarea grupurilor, cu scopul de a asigura ca siguranța și bunăstarea participanților să fie protejate în cel mai bun mod posibil, iar în același timp, să se asigure de faptul că copiii mamelor în închisoare sau eliberate deja, vor obține cel mai mare beneficiu posibil de la participarea lor în Grupul de suport pentru copii.

Ghidul a fost dezvoltat cu scopul de a ghida o cât mai uniformă punere în aplicare la nivelul tuturor grupurilor de suport cu copiii ai căror mame au fost private de libertate în Grecia, România și Bulgaria, în contextul celor de mai sus menționate de proiectul DAPHNE; la prima versiune acest ghid a fost revizuit la două puncte cruciale în timp util, pentru punerea în aplicare a a acestor grupuri de suport:

- după formarea echipei științifice care ar facilita aceste grupuri de suport, și după ce profesioniștii care ar realiza această sarcină au fost implicați deja în training-ul de formare;
- după efectuarea tuturor grupurilor de suport, pe baza experiențelor facilitatori (aceasta este o sarcină în viitor).

A. Grupuri de sprijin pentru copii

În abordarea recomandată de către acest ghid pentru grupurile de suport (SGS), cu copiii ai căror părinți sunt privați de libertate (CHIP), tehnicile de teatru au fost combinate cu metoda de predare de „egal la egal”; prin participarea la un grup de sprijin a unor copii mai mari, va fi realizată prin utilizarea de către aceștia a unor tehnici de teatru, vor fi instruiți să efectueze inițial rolul de educatori de „egal la egal”, iar într-o etapă ulterioară, acești educatori se vor angaja să conducă un grup de copii mai mici, și anume, prin a “preda” colegilor lor mai tineri despre „tainele” soluționării conflictelor dar și despre alte subiecte, prin utilizarea tehnicilor de teatru.

Scopul grupurilor de suport, care va fi implementat într-un cadru atelier de teatru, este de a face capabili copiii ai căror părinți sunt privați de libertate să exploreze dificultățile cu care se pot întâlni în viața lor de zi cu zi, pentru a “discuta” chestiuni sensibile cum ar fi pedeapsa cu închisoarea, prin jocuri de teatru și, eventual, pentru a descoperi metodele cu privire la modul prin care pot face față oricăror conflicte (atât interne și externe) întâlnite în viața lor de zi cu zi.

Drama a fost preferată în fața altor tehnici, din cauza naturii sensibile a subiecților care trebuie să fie abordate, și anume de abilitare a copiilor, pentru ca aceștia să poată să exploreze și să se ocupe de dificultățile rezultate din faptul că mama lor se află în închisoare și cum această situație se răsfrânge asupra vieții lor de zi de zi. Tehnicile din dramă pot realiza acest lucru prin:

- oferind un mediu pozitiv și mai sigur pentru copii, iar aceștia să exploreze orice problemă sensibilă și / sau dureroasă din perspectiva jocului de roluri, și nu de experiențe personale; într-un astfel de context, fiecare copil poate alege dacă și cât de mult din experiența lor personală ar dori să aducă în rolul lor, copiii sunt, de asemenea, în situația de a alege în mod liber în cazul în care ar dori să, sau nu, dezvăluie sursa experiențelor care a fost încorporată într-un rol, **care, de asemenea, contribuie semnificativ la crearea unui mediu sigur pentru copil.**
- oferă posibilitatea de a practica în condiții de siguranță căi alternative de soluționare a conflictelor și de rezolvare a problemelor, precum și construirea unor relații sănătoase cu ceilalți din mediu.
- consolidează rezistența copilului, dezvoltă aptitudinile lui personale, sociale și cognitive și asigură înțelegerea problemei: că închisoarea afectează modul în care se desfășoară viața lor personală dar și relația mamă-copil.
- contribuie la identificarea și deconstruirea miturilor despre închisoare și a problemelor „vieții private de familie”.

În acest fel, copiii vor fi încurajați, într-un mediu securizant, să abordeze problemele și conflictele apărute în procesul vieții de familie, de asemenea, va fi de așteptat că experiențele trăite de copii (care vor fi transmise în roluri) să fie strâns legate de închisoare și mama lor. Chiar dacă grupul de sprijin are ca scop să se concentreze pe problema legată de mama aflată în închisoare sau pe alte aspecte legate de pedeapsa cu închisoarea a unui părinte, acest lucru se va întâmpla numai în cazurile în care copiii își vor intra în rolurile lor sau pentru a juca teatru. Chiar și în aceste cazuri, activitățile grupului de sprijin nu va sublinia exagerat această problemă, deoarece scopul său principal este de a adopta o mai largă abordare a învățării a unor deprinderi de viață, relevante pentru dezvoltarea de relații sănătoase și de soluționare a conflictelor, prin intermediul tehnicilor și scenariilor învățate și preluate din drama: de rezolvare a problemelor, de exerciții și de luare a deciziilor.

Scopul de a folosi **abordarea educației între egali (peer)** este de a ajuta copiii (atât colegii cât și copiii mai mici), în a depăși sentimentele de izolare, rușine sau vinovăție legate de mama lor aflată în închisoare; și de a le oferi oportunitatea de a experimenta printr-o gama largă de roluri sociale pe care le pot juca, în scopul de a gestiona conflictele lor (externe sau interne), precum și să le permită acestora să localizeze singuri surse de ajutor și facilitarea pentru a cere ajutor ori de câte ori este nevoie. Tehnica de tip peer-predare a fost, de asemenea, selectată pentru că toți copiii, chiar mai mult decât adulții, sunt mai deschiși în a asculta și a recepta mesaje în cazul în care ei știu (sau chiar își asumă), că acel “messenger parts” (cel care le furnizează informațiile) are caracteristici similare și se confruntă cu aceleași probleme ca ei. Utilizarea de predării la „egal la egal”, este de așteptat să aibă o eficacitate sporită, deoarece peer-facilitatori utilizați au un stil de limbaj similar cu ei, tind să interacționeze mai mult cu colegii lor și astfel se poate face un schimb de informații eficient. În plus față de aceasta, tehnica de tip peer-predare motivează copiii și tinerii spre a se implica în generarea de soluții pentru ei înșiși și în a cere ajutorul ori de câte ori este nevoie (mai degrabă decât încercarea de a genera soluții pentru mama lor încarcerată sau doar fiind receptori pasivi care pur și simplu aud doar “problema”). Copiii sunt priviți ca parteneri activi în procesul învățării și reprezintă o resursă valoroasă, mai degrabă decât pur și simplu, ca destinatarii unei activități tipic educaționale.

În concluzie, prin această abordare a dramei, se anticipează un mai mare impact asupra rezilienței copiilor, consolidarea acestuia, deoarece aceștia vor fi în mod indirect “ghidați” (în mediul securizant al unui atelier de lucru de tip Drama), de colegii lor (peer); schimbul de experiențe similare cu ei, îi va ajuta pentru a explora, repeta și adopta o mai eficientă soluționare a problemelor și tehnicilor de rezolvare a conflictelor. Atelierul Drama este intitulat “Frontierele sensibile” și, deși a fost proiectat pentru copiii cu părinții în închisoare, acesta poate fi de asemenea utilizat și pentru alte grupuri-țintă de copii și adolescenți, care aparțin fie unor grupuri cu risc ridicat, excluse social sau grupuri dezavantajate sau chiar populației generale a copiilor și adolescenților.

B. Despre Workshop-ul Drama

B.I. DESPRE WORKSHOP-UL DRAMA “FRONTIERELE

Caracteristicile facilitatorului: facilitatorul reprezintă persoana-persoanele care vor pune în aplicare drama workshop-ul “Frontierele sensibile”, iar peer-educatori (persoanele care vor supraveghea și co-facilita punerea în aplicare a tehnicilor dramă - care vor fi efectuate de către educatori egali într-o etapă mai târziu), se recomandă să aibă pregătire în **teatru și educație pedagogică**, formarea vizează aspectele ce privesc principiile de bază ale psihologiei adolescenților și urmează să fie instruiți asupra cum să aplice educația teatru dramaturgie pentru copii și adolescenți în mod concret și comprehensiv. Specialitățile de profesioniști, care pot pune în aplicare acest gen de atelier teatru pot include teatrologi, actori, precum și specialiști din domeniul științelor sociale, cum ar fi psihologi, asistenți sociali și sociologi instruiți și pregătiți în pedagogia teatrului. În timpul punerii în aplicare a workshop-ului, este recomandat ca un profesionist specializat în **psihologie clinică** să participe de asemenea la aceste activități sau să fie în regimul de asistare, în cazurile în care un copil ar putea avea nevoie urgentă de de ajutor (de exemplu, în primejdie). În aceste cazuri de participare, se recomandă că acești profesioniști să fie parte a grupului și nu un observator extern¹.

Participanți: Atelierul va fi pus în aplicare în grupuri de 10-15 copii cu părinți aflați în închisoare, cu vârsta (6-18 ani), după cum este descris în tabelul 1, în cadrul proiectului DAPHNE, 40 - 50 de copii din fiecare țară vor participa la grupuri de suport.

---

¹ Toate persoanele din cameră trebuie să fie un participant activ în proces, și nu să joace rolul unui observator extern. În cazul în care în echipă rolul de co-lider este interpretat de un adult sau un alt adult este prezent la ședință, acesta/aceștia trebuie să fie vigilenți în anumite activități. De exemplu, o activitate pentru care se cere atingerea de o altă persoană, se recomandă ca o persoană adultă să fie persoana care formează perechi (de exemplu, A4 Activitatea, 1 sesiune), în scopul de a evita ca minorii să formeze perechi.

Tabelul 1. Pentru copii grupuri de sprijin caracteristici², pentru fiecare țară

CHIP-SGs	Copii 4	Grupuri si nr de persoane	Durata Sesiuni	Durata totală pentru fiecare grup
Grecia	40	4 grupuri * 10 persoane	8 sesiuni * 2 ore	16h
Bulgaria	40	4 grupuri * 10 persoane	10 sesiuni * 2 ore	20h
România	50	4 grupuri * 12-13 persoane	10 sesiuni * 2 ore	20h

B. II. PROCESULUI DE IMPLEMENTARE A WORKSHOP-ULUI

Punerea în aplicare a atelierului dramă include două etape. În prima etapă, Atelierul va fi pus în aplicare cu grupul de copii mai mari (15-18 ani), care vor fi instruiți în vederea (cu unele sau toate etapele), asumării rolului de peer-educatori pentru grupuri similare de copii mai mici, grupuri care vor fi realizate în a doua etapă de implementare a workshop-ului.

Etapa 1: Workshop Drama - Training de tip peer-educatori

Participanți: în prima etapă, un grup de 10-15 copii cu mame private de libertate (sau cu părinții privați de libertate), având vârsta cuprinsă între 15-18 ani, vor fi instruiți în scopul de a acționa în calitate de “facilitatori de la egal la egal”.

Locația: sala mică a unui teatru sau altă sală adecvată (în afara închisorii) cum ar fi de exemplu o cameră din interiorul unei instituții externe penitenciarului. În cazul în care copiii și părinții sunt împreună în închisoare (creșterea copilului se realizează în interiorul penitenciarului, vârsta copilului fiind de peste 6 ani), singura posibilitate pentru Workshop-ul Dramă este ca activitățile care urmează să fie efectuate să se realizeze în interiorul închisorilor.

Durata: opt la zece sesiuni de 2 ore (16 h sau 20h, în funcție de țară).

Tabelul 2. Programul de Formare pentru educatori

CHIP-SGs	Grupuri si nr de persoane	Nr si durata sesiunilor	Durată totală
Grecia	1 grup * 10 persoane	10 sesiuni * 2 ore	20h
Bulgaria	1 grup * 10 persoane	10 sedinte * 2 ore	20h
România	1 grup * 12-13 persoane	10 sedinte * 2 ore	20h

² Tabelul 1 indică numărul de copii care ar trebui să participe la atelier în conformitate cu obligațiile contractuale ale proiectului. Cu toate acestea, după cum drop-out s-ar putea să apară, este recomandat să se recruteze mai mulți copii decât cei necesari.

Etapa 2: Ateliere de lucru Drama facilitate de peer educatori

Activitatea cu restul de trei grupe rămase va fi realizată folosind tehnica peer-education, împreună cu tehnicile de teatru. Educatori instruiți de tip peer (copiii mai mari), vor “antrena” copiii-tinerii sub supravegherea și sprijinul experților care i-au instruit prin folosirea activităților de la atelier, în timpul pregătirii la care au participat în faza 1. Tehnica de tip peer-predare a fost selectată pentru că toți copiii, chiar mai mult decât adulții, sunt mai deschiși și există mai multe șanse de a asculta și de a adopta mesajele în cazul în care știu (sau chiar își asumă), că “mesagerul” are caracteristici similare și se confruntă cu aceleași probleme ca și ei. În cazul utilizării „predării de la egal la egal”, este de așteptat ca aceasta să aibă mai multă eficiență în raport cu grupurile facilitate de adulți, deoarece grupurile de tip peer-facilitatori utilizează un stil și limbaj similar și tind să interacționeze mai mult cu colegii lor de vârstă apropiată astfel încât ei pot schimba informații mult mai eficient.

Tehnicile din Drama au fost preferate în fața altor metode, deoarece în ele există întotdeauna probabilitatea ca și copiii să poată alege, pentru a face față (și / sau să dezvăluie), anumite subiecte deosebit de sensibile și personale, cum ar fi pedeapsa cu închisoarea la care este supusă mama lor și reacția lor emoțională legată de acest aspect pentru ea; iar tehnicile de teatru au posibilitatea de a crea o distanță între participanți și experiențele lor sensibile, prin transformarea acestor experiențe din experiențele personale traumatizante în experiențele rolurilor pe care le joacă în teatru. Astfel tulburări emoționale care ar putea fi de așteptat să apară în cazurile în care aceste probleme ar fi fost tratate cu alte metode, mai conventionale este, astfel, redusă la minimum.

Participanți: trei grupuri de copii cu părinții privați de libertate (10-15 copii pentru fiecare grup) având vârsta cuprinsă între 6-14 ani, vor participa la un atelier în care activitatea va fi co-facilitată de copiii “de tip peer-educatori” (1 grup de copii). Este recomandat ca fiecare grup să fie co-facilitat de o echipă de 2-4 peer-educatori instruiți, și nu de către un copil oarecare, toate echipele de co-facilitatori vor fi supravegheate de către instructorul lor, care va participa activ la Atelierul de lucru în calitate de co-facilitator, oferind astfel un sprijin constant și leadership pentru peer-educatori.

Rolul de “peer educatori”: metoda de „educație de la egal la egal” va fi adaptată pentru nevoile SGS CHIP. Anume, **educatorii de la egal la egal** nu vor **acționa** în calitate de facilitatori, ci doar în calitate de **co-facilitatori**, ceea ce înseamnă că prezența facilitatorului -cel puțin un adult (care a antrenat colegii copiilor) este necesară. Mai precis, educatorii de la „egal la egal” va acționa ca “asistenții facilitatorului” și vor avea două roluri principale:

- pentru a coordona grupurile de copii mai mici pe parcursul punerii în aplicare a activităților (în care aceștia vor fi deja familiarizați cu procesul de urmat)
- să informeze facilitator principal în legătură cu dificultățile-dacă este cazul.

Rolul de “facilitator principal”: facilitatorul trebuie să fie întotdeauna prezent, adică participă la toate sesiunile care vor fi co-facilitate „de la egal la egal” de co-facilitatori. Aceasta este o condiție foarte importantă pentru ca la „egal la egal”, co-facilitatori să se simtă mai în siguranță și pentru a garanta punerea în aplicare în mod corespunzător a activităților într-un mod care nu va amenința în nici un fel de siguranța emoțională și/sau fizică a tuturor participanților.

Alți adulți co-facilitatori: dacă există alte persoane adulte prezente, ele nu ar trebui să fie observatori, ci ar trebui să acționeze, de asemenea, în calitate de co-facilitatori, acestea ar trebui să participe la activități, dar în moduri diferite, în funcție de natura fiecărei activități. De exemplu, dacă o activitate include contact strâns fizic între participanți, în acest caz adultul co-facilitator ar trebui să facă altceva, de exemplu, să-și asume rolul de a demonstra modul în care activitatea ar trebui să fie efectuată, de a da semnalul de începere și de încheiere pentru activitate sau de a-și lua rolul de “time-keeper” (arbitru).

Locația: la fel ca în formarea „educatorilor de la egal la egal”.

Durata: de la opt la zece ore, cu 2 ore/ sesiunea de grup; cele trei grupuri ar putea rula în paralel, în cazul în care locația / locul vă permite să faceți acest lucru (aceasta presupune că va exista un număr suficient de peer educatori voluntari pentru a facilita cele trei grupuri, precum și a formatorilor acestora care să îi supravegheze în timpul punerii în aplicare a activităților în timpul sesiunilor de lucru; alternativ, trei grupuri ar putea fi puse în aplicare în trei succesive câte 2 ore/ sesiune într-un grup / pe zi.

B. III. PROGRAMUL DE SESIUNI³

Toate sesiunile pentru fiecare grupă vor urma întotdeauna aceeași structură: warm-up (etapa de încălzire), jocuri de comunicare de grup, stabilirea subiectului principal pentru a doua zi, utilizarea creativă a emisiunii, “închidere” și “eliberare” pentru a doua zi. Deși conținutul de la toate sesiunile vor fi pre-definite, posibilele schimbări și / sau adaptări ale activităților planificate s-ar putea să apară, pe baza cererilor participanților.

³ Titlurile de activități de sesiuni de care sunt descrise mai jos, în cele mai multe cazuri, au fost inventate de către autorii acestui manual, în scopul de a facilita procesul sugerat de punere în aplicare a activităților (chiar și pentru activități care au derivate din bibliografie).

Noțiuni de bază necesare pentru a ne cunoaște - Prezentarea mea: Eul “interesant”

Obiectiv

Să știe să se cunoască și să creeze condiții de încredere reciprocă prin jocuri de teatru și acțiuni creative.

Activități

A1. Activitatea: Prezentarea membrilor grupului - “Spunând numele meu prin mișcări”⁴

Grupul se află într-un cerc. Fiecare copil încearcă să-și “spună” numele ei / lui, folosind numai mișcări, fără a vorbi sau scrie în aer. Restul membrilor grupului încearcă să ghicească numele copilului ce este și în cazul în care vine de la de la ceva.

A2. Activitatea: Istории fără cuvinte

Pasul 1

Diviziunea în grupuri

Facilitatorul împarte copiii în grupuri, în cazul în care există copii care se cunosc deja unii pe alții, ei ar trebui să fie clasificați în grupe diferite.

O metodă de împărțire a participanților în grupuri aleatorii este jocul “*bate din palme*”: copiii realizează o plimbare în jurul camerei, în timp ce instrucțiunile sunt date: de fiecare dată când bate din mâini facilitatorul, copiii trebuie să se adune după diferitele părți ale corpului, cum ar fi călcâie, umeri, sau cap; astfel în funcție de numărul și partea corpului pe care facilitatorul o menționează, de exemplu, “cinci sprijină”, înseamnă că partea din spate a cinci persoane ar trebui să se “sprijine” împreună. Numărul depinde de numărul de membri pe care grupul inițial îl are, și este mai bine pentru fiecare grup să fie în mod constat un număr impar de copii, mai degrabă decât un număr par. Partea cu statul spate în spate este o alegere bună deoarece copiii, în așa fel nu au posibilitatea de a alege prietenii lor și de a deveni membri ai grupului lor. O alta metodă ușoară de a crea grupuri se bazează pe datele de naștere a copiilor: acest lucru înseamnă că copiii vor fi distribuiți în grupuri în funcție de anotimpul în care s-au născut (de ex. iarna, primavara, vara, și toamna). Cu toate acestea, un dezavantaj al acestei metode este că numărul de membri ai unui grup s-ar putea să fie mai mic sau mai mare, comparativ cu celelalte grupuri.

⁴ O condiție prealabilă pentru punerea în aplicare a Activității A1 este că membrii grupului să nu se cunoască sau să își știe deja numele.

Pasul 2

Dezvoltarea unei povestiri

Lucrând în grupuri, membrii fiecărui grup încearcă să creeze o poveste folosind numai mișcări, fără cuvinte. Poveștile pot avea un subiect principal, de exemplu, *“Cele patru anotimpuri”*, *“În timp ce Tu dormeai”* sau *“Un eveniment care a schimbat viața mea”*.

Fiecare grup își prezintă povestea proprie, în timp ce celorlalte grupuri (care reprezintă publicul), li se va cere să găsească titlul de poveste. Apoi, “publicul” poate adăuga o nouă acțiune, care vizează evoluția și punerea în valoare a poveștii pe care a observat-o.

Fiecare grup de lucru analizează informațiile cu privire la ideile noi aduse de către public și apoi le prezintă povestea lor din nou. “Publicul” ar trebui să-și exprime opinia cu privire la ceea ce au observat și să facă sugestii cu scopul de a îmbunătăți performanțele poveștii de pe scenă.

A3. Activitatea: Dezleagă Nodul

Toți participanții stau într-un cerc în care fiecare persoană ține mâinile persoanelor din stânga și dreapta lor. Apoi, prin trecerea în mâinile altora “, fără desfacerea mâinilor lor, ei creează un mare” nod “. Atunci când mâinile sunt complet amestecate, copiii încep să își destrame încet mâinile și să formeze din nou cercul.

Sunt ca și tine: Comunicarea de group și noțiunile de bază pentru cunoașterea reciprocă prin intermediul simțurilor

Obiectiv

Pentru a crea un cod de încredere și solidaritate în cadrul grupului.

Activități

B1. Activitatea: Orbul și Ghidul⁵

Grupul este împărțit în perechi. Unul are rolul de “orb” și altul are rolul de “ghid”. “Orbul” închide ochii, ridică mâinile în fața lui cu scopul de a găsi și ține “ghidul” de braț, lateral. “Ghidul” știe că brațul nu trebuie să își schimbe poziția, astfel încât mișcărilor “ghidului” la stânga sau la dreapta, se află într-o mișcare simultană cu cele ale “orbului” iar mișcarea întregului corp se realizează în aceeași direcție. “Orbul” pășește alături de “ghid”. În afară de direcția de mers se poate ca: viteza de mers pe jos (lent, mediu, rapid) să fie un element care adaugă un soi de activitate mai diversă, dar numai după ce s-a obținut un anumit nivel de comunicare și de încredere între membrii din fiecare pereche. Comunicarea verbală este interzisă în timpul întregii activități. “Ghidul” trebuie să dea instrucțiuni folosind numai atingeri sau alte moduri, în afară de cuvinte, în acest fel se poate explora, de asemenea, frontierele pe care comunicarea non-verbala cu partenerul le-ar putea avea.

Ulterior, pe baza de rațiuni opuse, fiecare membru al unei perechi este cât mai departe de partenerul lui. Din noua lor poziție, “ghidul” dă instrucțiuni partenerilor lor în mod verbal (folosind cuvinte) instruindu-i să meargă sau să miște o parte a corpului lor. Acum instrucțiunile sunt date strict folosind numai cuvinte, fără a avea nici un contact fizic. Fiecare “orb” ar trebui să se concentreze asupra instrucțiunilor date de „ghid” în scopul de a le auzi și executa, în pofida zgomotului; iar “ghidul”, ar trebui să fie, de asemenea, axat pe partenerul lor, oferindu-le instrucțiuni pentru a reuși să înțeleagă reciproc fără să țipe.

B2. Activitatea: Sculptorul și Statuia

Grupul este împărțit în perechi. Unul devine “sculptor”, iar celalalt devine “statuia/sculptura”. În primul rând, “sculptura” este neutru și apoi “sculptor” dă o formă / poziție pentru “sculptură”, prin mutarea unora dintre partile corpului. “Sculptura”

⁵ Adaptat de la: Govas, N., Chrysostomou, S., Mavrocordatos, A., Pammenter, D., & Giannouli, B. (2009). mPPACT manifesta - carte: Metodologie pentru un elev și predarea ArtsCentred (pag. 123). Anglia: Autori OnLine Ltd.

trebuie să își mențină această poziție imobilă pentru o perioadă de timp, așa cum se întâmplă în timp ce laminăm o sculptură cu lut.

B3. Activitatea: Muzeul

Participanții sunt împărțiți în două grupuri. Un grup “prezintă” ceva și altul “observă”, după care se schimbă rolurile. Membrii grupului, care “prezintă” ceva o face prin utilizarea corpurilor lor și a expresiilor faciale prin a deveni sculpturi, prin alegerea pozițiilor care le-a plăcut de la activitatea anterioară. Celălalt grup „observatori” reprezintă vizitatorii din expoziția cu aceste „sculpturi”. Ei observa sculpturile din diferite puncte de vedere și au, de asemenea, capacitatea de a cere statui să “wake-up” (trezire) pentru o perioadă de timp, fie toate acestea, în același timp sau unul câte unul, și pot finaliza mișcările acestor statui.

Întreaga procedură poate fi integrată într-un context, cum ar fi o vizită la muzeu sau la o galerie. Această activitate îi ajută pe participanți de a se opri în timpul unei deplasări sau din acțiune, chiar dacă aceasta este o acțiune foarte frecventă din zi și le oferă posibilitatea de a observa această mișcare sau acțiune în alte condiții și opinii diferite, chiar combinată sau nu cu alte acțiuni.

B4. Activitatea: Goofy

Toți participanții închid ochii și pornesc în căutarea lui Goofy, prin utilizarea mâinilor întinse și prin apelul la numele său de fiecare dată când vin în contact reciproc. Goofy real, care este selectat în secret de către facilitator, este singurul care nu vorbește deloc. Când cineva îl găsește pe Goofy, și anume atunci când el / ea atinge el / ea și nu se obține nici răspuns înapoi, de la el / ea îl deține se va lipi de talia lui și el / ea, de asemenea, devine un Goofy, și anume, el / ea nu va mai răspunde pentru oricine îl atinge, dar rămâne în continuare cu ochii închiși. Incet-incet, este format un tren mic, format din mai mulți Goofys. Jocul se termină când toți copiii sunt în linie și cu toții sunt Goofy. Apoi, toți participanții deschid ochii și îl vor vedea pe primul Goofy, care este liderul grupului.

Obiectiv

Izolarea evenimentelor importante de viață; realizarea capacității de a interveni într-o poveste.

Activități

C1. Activitatea: Găsiți ritmul / tempo-ul MEU

Grupul, stă în picioare într-un cerc, încep jocuri de ritm, și anume, toți membrii grupului să mențină un ritm bătând picioarele de pământ. Ulterior, fiecare individ face un pas înainte și își spune numele utilizând un ritm pe care el l-a selectat. După ce și-a spus numele se întoarce înapoi la poziția sa inițială iar întregul grup face un pas înainte în același timp și imită mișcarea persoanei și vocea.

După ce toți participanții și-au spus numele, procedura se repetă, dar de data aceasta fiecare individ își spune numele, folosind o melodie preferată și/sau o propoziție completă referitoare la starea de spirit (cum se simte).

C2. Activitatea: Găsiți ritmul/ tempo-ul NOSTRU

Participanții sunt împărțiți în două grupuri: primul grup începe și termină o mișcare, fără a fi evident care dintre subiecți a început-o. Scopul principal al acestei activități este de a obține cooperarea absolută și coerența în cadrul grupului, fără un alt aranjament alt aranjament prealabil. Grupul repetă mișcarea de câteva ori, lucrul acesta este necesar pentru a realiza o relație de cooperare și consecvență; după aceea, alt grup începe să facă la fel.

C3. Activitatea: Fotografii live

Participanții sunt împărțiți în două grupuri. Facilitatorul cere copiilor să aleagă la întâmplare dintr-o serie de imagini / fotografii sau, alternativ, cuvinte scrise pe carduri, care descriu evenimente din viața socială. Fiecare grup ar trebui să “creeze” o imagine statică (în urma procedurii de “sculptura” făcută în timpul sesiunii anterioare) iar alt grup ar trebui să ghicească ce este.

Fiecare grup “aduce la viață” imaginea lor, pentru un timp, după ce în prealabil a discutat și convenit asupra ceea ce s-a întâmplat înainte și după instantaneul din povestea care au imortalizat-o.

Membrii celuilalt grup sunt chemați să intre în scenă, și sunt rugați să ia o poziție care să exprime în imaginii statice, potrivit interpretării care au făcut-o atunci când

au văzut imaginea. Astfel ei arăta prin poziția lor ceea ce ei au înțeles; dar mai au și posibilitatea de a reprezenta obiecte, copaci, clădiri sau orice altceva care ar apărea în imaginația lor. După ce toți participanții au luat o poziție din imagine, facilitatorul cere ca fiecare “actor”: “ să fie conectat la imagine (în scopul de a face acest lucru, facilitatorul atinge fiecare individ pe umăr, și apoi acesta își exprimă gânduri ca un personaj din imagine). Astfel, o imagine este creată de grup, în cazul în care toți participanții au contribuit la dezvoltarea acesteia. Când imaginea prinde viață (unfreezes), copiii pot interveni și schimba cursul evenimentelor, prin intermediul rolului lor.

În scopul de a obține mai multe informații cu privire la personajele principale din poveste care încep să ia formă, pe baza imaginii, facilitatorul cere ca persoanele-cheie ale imaginii să ia loc pe un scaun plasat în mijlocul camerei și să furnizeze informații despre cine sunt ei, ceea ce s-a întâmplat cu ei, etc (“actorii”, răspund în funcție “rolurile” jucate).

C4. Activitatea: Într-un ritm/ tempo comun

Toți participanții stau într-un cerc. Facilitatorul, din mijlocul cercului, aruncă o sticlă mică din plastic pe jumătate plin cu apă, la un membru al grupului, care, apoi, fie că aruncă înapoi la facilitator fie la un alt membru al grupului. Jocul continuă în același mod, cu scopul de a ajuta grupul să obțină un ritm/ tempo comun astfel fiecare membru al grupului prindă flaconul atunci când este aruncat spre el după care o aruncă înapoi.

Apoi, de fiecare dată că cineva prinde sticla, el spune un cuvânt care îi amintește de realizarea acțiunilor anterioare, sau de o caracteristică realizată de “actorii” care a apărut pe parcursul activității anterioare (“fotografia live”). Subiecții următori, care vor prinde sticla pot reacționa prin adăugarea unui adjectiv sau unei alte caracteristici pentru subiectul care tocmai a fost menționat.

Jocul progresa ca anterior, dar de data aceasta, fiecare membru al grupului menționează numele unui alt membru al grupului, împreună cu o frază care îl caracterizează, și așa mai departe.

Scopul acestei activități este de a ajuta grupul să se concentreze și să obțină un ritm/ tempo comun precum și pentru a spori gradul de pregătire al fiecărui membru prin a se mișca, gândi și exprima opinia cu privire la ceea ce s-a întâmplat în timpul zilei.

Obiectiv

- Dezvoltarea inventivității participanților
- Construire principiilor de ficțiune (construirea miturilor)
- Tranziția de la obiectivul personal la obiectivul colectiv
- Căutarea de stimulente pentru acțiune.

Activități

D1. Activitatea: Inventarea unei povestiri

Grupul se află într-un cerc.

Fiecare membru al grupului își alege un obiect personal din rucsac sau din buzunare. Toate obiectele sunt plasate în mijlocul cercului și fiecare individ explică de ce acest obiect personal este în interiorul rucsacului sau a buzunarului și ne prezintă caracteristicile sale specifice.

În cazul în care același obiect este propus de mai multe ori (de exemplu, chei, telefon mobil sau portofel), facilitatorul va cere copiilor să aleagă obiectele alternative sau îmbogățește aceste obiecte cu imagini pe care el / ea alege dintr-o o revistă populară sau a unor fotografii aflate într-un portofel.

Scopul acestei activități este de a crea o poveste. Povestea este ghidată de facilitator pe baza unor norme care au fost convenite la începutul activității. Astfel, fiecare participant vorbește atunci când îi vine rândul, spunând de fiecare dată numai o propoziție cu privire la un subiectul principal (de exemplu, un verb care indică o acțiune specifică). Toata lumea ar trebui să vorbească la persoana a treia, fiecare idee trebuie să urmeze o logică, să nu facă comentarii cu privire la evenimente sau să explice problemele emoționale de fond ale acțiunii. Dialogul nu ar trebui să fie utilizat; povestea ar trebui să fie finalizată, să existe atâtea fraze câte grupuri sunt și povestea trebuie să aibă un început, mijloc și sfârșit⁶.

În timpul etapei principale a poveștii, facilitatorul oprește narațiunea și solicită grupului pentru a da un titlu poveștii, precum și un stil estetic (dacă, de exemplu, povestea va fi un thriller, o poveste de dragoste, o tragedie, o melodramă, o comedie

⁶ Această activitate este similară cu joc în care fiecare persoană spune de exemplu un cuvânt, pornind de la “a” și următoarea trebuie să spun un cuvânt care începe de la “b”, fiind în concordanță cu cuvântul precedent, cu scopul de a crea o poveste cu toate literele din alfabet. Diferența față de această activitate este că exemple ar trebui să fie folosite cu scopul de a menține sensul la un nivel rațional de acțiune și de plauzibilitate, mai degrabă decât prin utilizarea funcției de “libera asociere”, (în cazul în care astfel de povești se încheie de obicei).

etc.) Facilitatorul informează, de asemenea, copiii că, atunci când povestea a fost finalizată, ei vor fi împărțiți în două grupuri, fiecare grup ar trebui să creeze dialoguri scurte sau alte forme de comunicare verbală sau prezentari despre anumite subiecte (cum ar fi “*jurnal de erou principal*”, “*doi vecini comentează cu privire la evenimintele sau comportamentul eroilor din poveste*”, “*doi ani mai târziu*”, “*modul în care personajele din poveste ajuns să se cunoască reciproc înainte de începutul poveștii*”). În acest fel, și anume știind dinainte următoarea etapă a procesului, copiii cunosc simultan motivele și motivele care aduc oamenii la comportamente specifice.

Atunci când povestea este finalizată, membrii grupului ar trebui să discute ce elemente le-a facilitat înțelegerea unui fir logic la narațiunii și ce elemente au fost confuze pentru înțelegerea continuității povestirii. În acest fel, participanții pot înțelege construcția structurii de ficțiune (procesul de construire a mitului).

D2. Activitatea: Comunicare

Grupul se află într-un cerc și toți participanții țin mâinile celorlalți. Scopul acestei activități este pentru ca fiecare dintre participanți să se uite în ochii de celorlalți membrii ai grupului pentru un timp și să zâmbescă la ei. Această activitate, de obicei, se termină cu un râs relaxat al echipei.

Obiectiv

Pentru a înțelege că “eu” și “alți” - sunt concepte de bază care determină cursul nostru în viață, și că nimic nu ar trebui să fie luat ca sigur, iar lumea poate se schimba, în primul rând trebuie să ne cunoaștem pe noi⁷.

Activități

E1. Activitatea: Trei adevăruri și o minciună⁸

Toți participanții stau pe scaune, formând un cerc. Fiecare membru formează o pereche cu persoana care stă lângă el / ea și schimbă informații cu privire la viața lor.

Sarcina acestei activități este ca fiecare partener (din fiecare pereche) să prezinte în plen (a întregului grup), trei adevăruri și o minciună despre celălalt, fapt care trebuie să fie prezentat ca la fel de convingător, ca și în cazul în care acestea au fost toate adevăruri.

În timpul fiecare prezentări, grupul ar trebui să afle care este minciuna, luând în considerare modul în care faptele sunt prezentate (cum ar fi, de exemplu, în cazul în care partenerul se împiedică sau începe să spună detalii exagerate, atunci când vine vorba de minciuna), precum și de expresiile faciale (partenerii pot, de exemplu, se uita în jos sau râd când aud minciuna).

Această activitate conduce participanții, spre a cunoaște mai bine persoana care stă lângă ei, mobilizează inventivitatea lor și abilitățile de prezentare, precum și de auto-concentrare în ambele etape în cazul în care primesc informații de la partenerul lor, iar în timpul procesului de introducere a adevărului și a minciunii, grupul este obligat să asculte cu atenție și să își dea seama care este minciuna.

E2. Activitatea: Harta Life

Pasul 1: Cartografierea unei povestiri personale

Facilitatorul oferă flipchart-uri mari și materiale de scris (de exemplu, markeri, creioane colorate) și instruește participanții să elaboreze propria lor “hartă a vieții” (însoțit de muzică de fond lentă).

⁷ Harta de viață: aceasta metoda de lucru de cartografiere povești personale se bazează pe ideea că nu este posibil pentru a participantului de a înțelege și de a schimba lumea dacă el / ea nu poate înțelege lui / ei situația. Realizarea lui / ei realitate conduce, la final, la o realizare care ajută persoana să adopte o poziție critică față de sistemul de relații din jurul lui / ei, astfel ca, prin dialog comunică cu ceilalți și se mută de la individ la nivel social (acțiune care a fost introdus de David Pammender în programul de formare mPPact,2008).

⁸ Adaptat de la: Govas, N., Chrysostomou, S., Mavrocordatos, A., Pammenter, D., & Giannouli, B. (2009). mPPACT manifesta - carte: metodologie pentru un elev și efectuarea de predare ArtsCentred (pag. 123). Anglia: Autori OnLine Ltd.

Facilitatorul precizează elementele care ar trebui să fie încorporate în “hărțile de viață”, și articulate în jurul valorilor de întrebărilor următoare: “*Cine ești tu*”, “*Care este povestea ta*”, “*Care au fost cele mai importante evenimente din viața ta?*” Sau “*Care au fost punctele cheie de cotitură în viața ta?* “,” *Care au fost acele momente din viața ta, când ai fost descurajat și care au fost momentele când ai avut de a face cu luarea unor decizii importante “,”? Ce evenimente au schimbat modul în care vezi tu lumea?* “.

Harta Vieții, ar putea fi în paralel ca un râu care are un punct de pornire (o sursă) și drumul său trece prin obstacole și crează lăstari (canale), până când ajunge în mare. Marea reprezintă locul în care toți participanții se află acum. În afară de întrebările de mai sus menționate, atunci când cineva lucrează în elaborarea “hartii vieții” lui, el ar trebui să aibă în vedere faptul că el poate uita de momentele din viața personală atunci când el a simțit *asuprire, nedreptate sau slăbiciune* (“*Care au fost momentele în care te-ai simțit asuprit, nedreptățit, slab?*”), este, de asemenea, foarte important pentru fiecare persoană să se uite în propriul interior, cu o vedere critică, nu cu “fața” prezentată celorlalți (expectanța socială să fie eliminată).

Pasul 2: Schimbul de povești personale

Odată ce “hărțile de viață”, au fost finalizate, copiii sunt chemați să împărtășească experiența lor de viață prin aceste “hărți”, în grupuri mici de persoane de 4-5, care vor fi astfel create, încât fiecare copil are 5 minute la dispoziție, pentru a-și împărtăși povestea de viață, cu toți membrii grupului său.

Pasul 3: Crearea și prezentarea de noi povești comune

Facilitatorul instruieste fiecare grup mic să dezvolte o prezentare de 5 minute bazată pe poveștile personale ale membrilor grupului, aceștia trebuie să dezvolte prezentarea și să facă o compilație din poveștile personale ale membrilor grupului lor. Elementele care ar trebui folosite sunt nu doar elementele comune, ci, de asemenea, diferențele pe care le-au găsit printre poveștile lor. Tehnicile care au fost deja utilizate în timpul sesiunilor anterioare pot fi de asemenea utilizate cu succes în aceste cazuri (de exemplu, imagini statice, mișcare, ritm / tempo-ul, sunet etc.). Prezentările trebuie să fie realizate ca o poveste cu un început, mijloc, scop și de asemenea se poate folosi un decor/ peisaj și muzică. Astfel, copiii trebuie să înțeleagă că ei pot selecta, fie anumite părți din povești diferite, care pot declanșa imaginația lor, sau doar părți din povestea prezentată de doar un singur membru al grupului lor. Apoi, fiecare grup prezintă povestea sa pentru restul participanților.

Pasul 4: Răspunsul

Când toate spectacolele au fost prezentate, copiii discută părți ale prezentărilor care cred ei că le-a amintit despre povestea vieții lor, de lucrurile care le-au făcut și ei sau le-a atins sentimentele.

Elementele de bază pentru de teatrul forum - necesitatea pentru o Intervenție Socială

Obiectiv

Pentru a identifica și aplica diferite modalități de soluționare a conflictelor.

Activități

F1. Activitatea: Oglinzi

Toți participanții stau în cerc, în care sunt împărțite prin atribuirea fiecare un număr de 1 sau numărul 2. Apoi, grupul se plimba liber în jurul camerei. Cei care au numărul 1 trebuie să găsească o persoană care are numărul 2. Pentru a realiza acest lucru, ei ar trebui să “anunțe”, numărul lor de fiecare dată când vine altcineva, în cazul în care o altă persoană are numărul 2, persoana cu numărul 1, trebuie să-l ghideze folosind un contact vizual constant [comunicarea cu ochii lor și face cu ochiul, fără a vorbi cu voce tare sau chiar cu nici o comunicare verbală, la toate] de a face simultan, indiferent de ce fac ei. În acest fel, membrii grupului au posibilitatea de a crea perechi.

Odată ce perechile au fost create, procesul este inversat, și anume, partenerii din fiecare pereche având numărul de “1” sunt ghidate (de numărul „2” din parteneriat). Scopul acestei activități este, progresiv, pentru nici membru de perechi pentru a ghida de altă parte, dar fiecare pereche pentru a obține pentru a muta în armonie și extrem de coordonat, și anume fiecare partener se va deplasa ca dacă el a fost oglinda a celuilalt.

F2. Activitatea: Vecinii⁹

Pasul 1

Facilitatorul narează o poveste, care are următorul scenariu: persoana nr. 1 are un vecin (persoana nr 2). Persoana “2” se împrumută în mod constant cu lucruri de la persoana nr.1: o lopată, un calculator, o carte. Într-o zi, nr. 2 îl vizitează pe nr 1, cu scopul de a-i spune că el va organiza o petrecere pentru sâmbătă seara. Nr. 1 intră în panică, gândindu-se zgomotul de la petrecerea viitoare. Cum nr. 2., se află la ușa din față observă în casă un castron mare, și întreabă de nr 1 dacă poate să-l împrumute pentru petrecere. Nr 1 îi dă castronul la nr 2, chiar dacă îi este teamă că

⁹ Activity taken from John Somers “Entering into the world of imagination: the use of drama in school” pp. 287-292, in “Building Bridges”. Proceedings of the International Conference in 2003 organized by the Hellenic Network for Theater in Education.

vasul se va sparge. În noaptea de sâmbătă, nr 1 nu a putut dormi din cauza zgomotului petrecerii. După trei zile, nr 2 nu a revenit încă cu castronul și nr. 1 îi lasă bilet la nr. 2 pentru a-i returna vasul. În final, nr. 1 îl vizitează 2 pe nr. 1, și îi lasă o pungă mare care conține vasul spart. Când el bate la usa nr 1, el se odihnea citind o revista despre antichități, care susține că de neprețuit este vasul lui antic... spart!

Facilitatorul se oprește aici, și vă permite ca povestea să fie continuată (vezi pasul 2).

Pasul 2

Facilitatorul împarte participanții în două grupuri. Membrii grupului nr. 1 și grupa nr.2. Copiii se angajează în rolurile pe care au fost descrise în pasul anterior, și anume, cele două grupuri încep discuțiile (în perechi), din momentul în care nr. 2 bate la usa nr.1, pentru a discuta despre ceea ce s-a întâmplat în timp ce nr 1 se citește revista despre antichități și vas. În timpul discuțiilor participanții pot lua mai multe roluri de 1 și 2, astfel, o discuție poate lua un curs de dezvoltare majoră până la soluționarea în cele din urmă a dezacordului dintre cele două părți vecine. După sfârșitul poveștii, facilitatorul cere participanților să relateze despre emoțiile pe care le-au simțit în timpul activității.

Pasul 3

Toate persoanele care au fost nr 1 în pasul anterior, devenit acum o “echipă” și cele care au fost nr 2 vor fi “echipa opusă”. Fiecare echipa creează un slogan împotriva celeilalte echipe dar cu caracteristicile negative ale acesteia (de exemplu, *Nepoliticoșii să plece - Noi rămânem*). Fiecare echipă se află vizavi de cealaltă, strigând slogane împotriva celeilalte cu voce tare.

Pasul 4

Reconcilierea

Participanții încep un dialog. De fiecare dată, nr 1 vorbește primul și nr 2, după el, în ordine aleatorie. Dacă două-trei persoane vorbesc în același timp, ei trebuie să găsească o cale pentru a se face auzite de cineva sau poate se abțin și vor să vorbească mai târziu. Scopul este de a găsi o soluție pentru a fi în măsură să coabiteze cu același vecin.

Spectacolul se încheie cântând două piese: una sugerată de fiecare membru al echipei (putem să îi încurajăm să cânte o melodie exagerată, foarte intelectuală sau un cântec foarte popular / folcloric), și un cântec final, care ar trebui să fie general acceptat. Piesele ar putea include melodii luate de la piese bine-cunoscute, dar versurile utilizate să fie elaborate de către copii sau, dacă este posibil (în cazul în care grupul este creativ), să fie în totalitate inventate de către grup.

NOTĂ: *acest tip de activitate poate fi structurată prin luarea în considerare a dilemelor grupului sau a conflictelor (care vor fi identificate de către facilitator în timpul sesiunilor anterioare și care le va introduce în activitate), care vor evolua, la o etapă ulterioară, în probleme care îi preocupă pe participanți. Scopul facilitatorului este de a accepta ambele opinii prin argumente și de a inversa, în unele faze, rolurile, pentru ca participanții să experimenteze că ambele părți pot avea dreptate.*

Obiectiv

Pentru a încuraja participanții să se respecte, să accepte moduri diferite în care alții îi văd și să le permită să adopte cu ușurință diferite roluri și comportamente care să le permită să înțeleagă prezența altor oameni în viața lor, și ce înseamnă pentru ei.

Activități**G1. Activitatea: În această dimineață**

Toți participanții stau într-un cerc: copiii se prezintă cu un pas înainte în interiorul cercului și descrie o acțiune (de exemplu, folosind mișcări, gesturi)-dar fără a utiliza cuvinte, cu privire la ceva ce au făcut atunci când s-au trezit, înainte de a veni la această sesiune. Scopul este ca toți participanții să se concentreze și să-și amintească mișcărilor altora, în scopul de a prezenta, apoi în faza doua mai mult de o singură mișcare (pe care alții au făcut). Apoi se încearcă aranjarea lor într-o secvență, cu scopul de a crea o scurtă narațiune. Noul obiectiv al grupului va fi de a folosi toate mișcărilor prezentate, în scopul de a crea o poveste cu subiectul “în această dimineață”.

G2. Activitatea: Etapa în spatele culiselor

Facilitatorul îi învață pe copii să facă exerciții de concentrare în timp ce se plimbă liberi prin cameră. Scopul tuturor participanților este de a se porni și opri liber din mers, și anume că nimeni nu ar trebui să continue sau să se oprească mai devreme sau mai târziu decât ceilalți. Facilitatorul bate din palme și grupul se oprește; apoi bate din nou și grupul reia mersul pe jos. La un moment dat, în timp ce grupul a fost oprit, fiecare individ își găsește un partener, în funcție de cât de aproape sau cât de departe este acesta, la acel moment (așa cum este ea definită de către facilitator). Perechile stau alături una de alta și facilitatorul le dă numere în ordine ascendentă. Grupul este acum împărțit în două jumătăți. Fiecare partener din fiecare pereche se află vizavi de co-partener, pe o lungime ce se întinde de la un perete la altul din camera și care formează două linii paralele. Facilitatorul trage o linie dreaptă în fața fiecărei linii paralele de participanți, cu creta și instruieste copiii, după cum urmează: *“de acum, această linie va fi granița dintre scenă și culise, în spatele acestei linii, putem fi relaxați, dar în fața de această linie publicul ne poate vedea, ca și cum am fost pe o scena de teatru”*.

G3. Activitatea: Plimbarea pe o Piață

Pasul 1

Suntem pe “teren”, iar scopul nostru este de a trece peste acesta. Noi nu avem roluri încă, suntem noi înșine. Copiii trec peste etapa de comunicare, iar când un copil pornește spre teren în același timp pornește un alt copil din echipa opusă. În momentul în care începe de la o echipa să pornească unul, altul pornește de la echipa cealaltă, (oricine care are inițiativă). Astfel, două persoane trec peste “teren”, de fiecare dată. Facilitatorul adaugă treptat anumite condiții suplimentare: Cine - atunci când - cum (de exemplu: director al companiei -, după o întâlnire de afaceri - el este furios). Acum, când copiii “intra” pe teren au un punct de pornire și unul de oprire, precum și un scop de a merge undeva. Facilitatorul poate oferi asistență pentru o pereche care este în așteptare pentru a trece pe „teren” prin a oferi informații despre o stare, de exemplu: “plouă” sau “după o ceartă de la birou”.

Pasul 2

Adunarea

Participanții, care nu mai sunt ei înșiși, adică și-au intrat în roluri, trec peste “teren”, cu un nou obiectiv: să-i spună la persoana din partea opusă “bună dimineața”. Ori de câte ori facilitatorul consideră că este necesar el blochează acțiunea (îngheață imaginea) și solicită grupului să ghicească starea emoțională și detaliile scenei (care este emoția principală). Ulterior, facilitatorul solicită încă doi copii pe “teren”, care vor fi “voci” sesiunii. După ce “actorii” spun “bună dimineața”, pe scenă, putem auzi gândurile lor, de la “persoanele - voci”:

→ *De unde cunosc ei persoana pe care o salută?*

→ *cât de bine îl știi ei?*

→ *Ce relații există între ei?*

Dacă este necesar, cu scopul de a face imaginea mai convingătoare, “persoanele - voci”, pot alege imaginea oprită.

Pasul 3

Cunoștința

Facilitatorul invită în Piața doi participanți din diferite grupuri care au același număr. Ei dezvoltă o relație treptat, prin a spune doar “Bună dimineața”, și apoi imaginea devine statică. În acest stadiu, perechile mai pot adăuga noi elemente, cum ar fi vârsta, situație nouă precum și o mișcare liberă în “teren”, pentru a începe o conversație scurtă pentru ca publicul să înțeleagă ceva despre de relația lor. Apoi, facilitatorul începe să cheme din ce în ce mai multe perechi de numere, până ce terenul se umple. Fiecare pereche a stabilit acum caracteristicile și relaționează cu la alții prin utilizarea lor. În final, facilitatorul a dezvoltat un teren cu persoane reale, care sunt acum împreună și își recunosc caracteristicile specifice.

Obiectiv

- pentru a începe pregătirea participanților pentru sfârșitul activităților de grup
- pentru a identifica beneficiile apartenenței la un grup
- pentru a realiza cât experiențele personale pot fi convertite la credințe și vice-versa, anume modul în care credințele generale pot fi în mod fals considerate ca și convingeri personale

Activități

H1. Activitatea: Repetiție

Toți participanții stau în cerc. Membrii grupului ar trebui să-și amintească de modul în care numele unui alt membru al grupului a fost prezentat (de la sesiunea 1) și să-l prezinte la alții (cum a fost făcut în timpul sesiunii 1). Grupul ar trebui să recunoască numele. Persoana cu acest nume ar trebui să prezinte numele unui alt membru al grupului, etc.

H2. Activitatea: Close Up (activitatea sub lupă): și eu am ceea ce ai și tu

Fiecare membru al grupului se apropie de cineva din grup și face o fotografie (cu o camera foto) în care surprinde o parte a corpului sau hainele sale, sau orice aspect care îl impresionează și care o consideră a fi o caracteristică a celeilalte persoane și care îi reamintește faptul că și el de asemenea are caracteristica respectivă. Subiectul arată membrilor grupului (așezați într-un cerc), fotografia pe care el a realizat-o și explică de ce o face pe cealaltă persoană atât de specială și cu ce se aseamăna cu ea.

H3. Activitatea: Înainte și Acum

Pasul 1

Participanții sunt împărțiți în grupuri de două sau trei persoane. Pe baza activităților desfășurate în timpul sesiunilor anterioare, grupurile ar trebui să prezinte, prin imagini statice sau povestiri scurte piese de teatru în care au crezut atunci când erau copii și ceea ce ei cred că despre același subiect acum. Subiectele pot varia: se poate obține, de exemplu, de la activități care au fost efectuate în timpul sesiunilor anterioare, sau poate au fost menționate ca subiecte, cum ar fi prietenia, iubirea, sexul opus, interdicțiile și libertate / libertate, etc.

Pasul 2

Fiecare pereche sau triada prezintă imaginea lor într-o poveste sau teatru celorlalte grupuri. Celelalte grupuri trebuie să încerce să găsească subiectele-cheie din fiecare poveste prezentată.

H4. Activitatea: Jocul mâinilor

Pasul 1

Coordonare

Toți membrii grupului se așază jos pe genunchi lor și pun mâinile pe podea. Fiecare face mișcări prin care mâna dreapta, este așezată între mâinile persoanei care stă lângă el. Astfel, mâinile copiilor sunt plasate alternativ pe podea (fiecare mână este plasată între alte două mâini de persoane diferite). Jocul merge, după cum urmează: începe prin lovirea de o parte, pe podea. Următoarea mână (mâna de persoana care sta langa noi) lovește podeaua cu mâna imediat după prima lovitură. Următoarea mână lovește de podea etc.

Scopul activității este de a realiza un cerc de toate “mâini lovind podeaua cu păstrarea aceluși ritm și cu aceeași intensitate.

Apoi, este stabilită o altă regulă: atunci când o mână lovește podeaua de două ori, jocul trebuie să-și schimbe direcția.

NOTĂ: trebuie să avem în vedere faptul că aceasta este o activitate care vizează coordonarea grupului și scopul este pentru ca toți copiii să-și joace jocul și ar trebui să repete de multe ori dacă acest lucru este necesar, până când se realizează coordonarea grupului.

Pasul 2

Tu, ca și mine

Fiecare individ își retrace mâinile din cerc, dar, pentru scopul acesta ar trebui să ofere un argument, cum ar fi: “Îmi retrag mâinile din cerc, deoarece mâinile, de exemplu, lui Helen vor rămâne acolo și pe mai departe, ea poartă un inel și eu, de asemenea, port un inel “.

În scopul de a retrace mâinile noastre de podea și să se ridice, copiii ar trebui să găsească o similitudine între mâinile lor și mâinile altcuiva (caracteristică comună ar trebui să fie diferită de fiecare dată - este bine să se evite menționarea aceleași caracteristici și observații).

Această activitate are ca scop să coordoneze grupul, pentru a crește abilitățile de observare a grupului și de a deveni conștienți de elementele comune / asemănări ale membrilor grupului și necesitatea de a construi o solidaritate de grup.

H5. Activitatea: De la practică la teorie... și de la teorie la practică... pe baza rezultatelor de activitate H3)

Pasul 1

De la practică la teorie...

Grupul se află într-un cerc. Facilitatorul cere grupului să prezinte categoriile din care fac parte subiectele care au fost prezentate în activitatea anterioară intitulată “atunci și acum” și le scrie pe o hartie de flipchart. Acele categorii ar putea fi: emoții, timp liber, mitologie, lucruri care imi plac, etc

---

Notă pentru facilitator: ar putea apărea și alte categorii noi. În ceea ce privește principalele categorii ar putea fi date (de preferință, luate de la spectacole ale copiilor), de exemplu:

Emoții: *Înainte, nu am dorit să am băieți ca prieteni, dar acum că am crescut îmi place să am prieteni băieți, înainte, nu-mi placea de unchiul meu, dar acum că am aflat cât de complicată a fost viața lui, l-am îndrăgit.*

Lucruri care-mi plac: *Înainte, nu mi-a plăcut cafeaua, dar acum imi place, nu mi-a plăcut părul vopsit, dar acum îmi vopsesc părul.*

Timp liber: *Înainte vizionam TV toată ziua, dar acum vreau să merg cu prietenii mei tot timpul, etc*

Mitologia / ficțiune: *Înainte, am crezut că „Omul Negru „ există iar acum nu îmi este frică de întuneric, înainte credeam că Moș Crăciun există, etc*

Pasul 2

... și de la teorie la practică

Participanții sunt împărțiți în grupuri de 2-3. Membrii fiecărui grup ar trebui să aleagă poveștile pe care le oferă idei pentru a crea o compoziție de scene formate din trei etape (în ordine cronologică): înainte de... - momentul schimbării - și acum. Acestea ar trebui să creeze o poveste scurtă constând din trei repere temporale, în ceea ce privește primul se referă la (sau mai multe), obiceiurile pe care le considerau ca ceva dat, doi la ziua când un fapt a schimbat această convingere fermă, și în ceea ce privește modul în care vedem această credință / obicei astăzi, dintr-un alt punct de vedere.

Pasul 3

O compoziție scurtă de Teatru

Grupurile prezintă poveștile lor, precum și comentariile publicului cu privire la modul în care au utilizat informațiile furnizate și creativitatea grupului.

Notă pentru facilitator: Reguli de formă și conținut. Ne-am propus ca pentru grupuri să dăm o serie de direcții și instrucțiuni, care pot să le ajute “direct”, în prezentarea povestirii lor.

- Locul:** să schimbe locul de prezentare prin a introduce câteva alte noi scene mai aproape de spectatori și alte scene mai departe de ei, pentru ca ei să găsească și alte puncte de vedere.
- Tempul:** să schimbe viteza de prezentare, să găsească noi puncte de prezentare pe scenă, care pot face povestea să aibă un ritm mai rapid, mai lent, oprit, cu scopul de a înțelege sensul și evoluția povestirii.
- Actori:** să își amintească și să recheme eu-l în povestea pe care au creat-o. Readuceți sexul, vârsta, situația și sentimentele dvs. în poveste. Dacă este necesar pentru a schimba sexul, cetățenia, contextul istoric pentru nevoile de poveste, faceți asta, dar numai dacă este necesar.
- Obiecte:** obiectele de uz, care sunt disponibile pe scenă să le transforme în altceva (de exemplu, este posibil ca o mătură pentru a deveni un microfon și, dacă da, cum se poate întâmpla acest lucru și de ce?)
-

H6. Activitatea: Închiderea

Pasul 1

Grupul se află într-un cerc. Fiecare membru al grupului face pași în cerc și vorbește despre ceva despre schimbările din viețile noastre, pe măsură ce cresc. Apoi, fiecare persoană vorbește despre ceva care s-a schimbat în timpul sesiunilor.

Pasul 2

Noduri (Repetarea de activitate A3)

Toți participanții trebuie să creeze un cerc ținându-se de mâini în picioare. Apoi, prin trecerea în mâinile altora, fără a da drumul din mâinile celuilalt, ei creează un mare “nod”. Atunci când sunt toți împreună “noduri”, ei încep să se destrame încet, fără a da drumul de mâini și formează cercul din nou. Ei se privesc reciproc în ochi și facilitatorul le comunică ca ei să meargă de mâini și să își spună: **Noi suntem acum un grup.**

Formarea educatorilor „Egal la egal”: o sărbătoare și discuții

Nota: Aceasta sesiune ar putea fi mai mult decât sesiunile anterioare (de exemplu, de durată 4 ore), partea de discuție cu colegii poate fi efectuată într-un loc special, cum ar fi un muzeu sau un teatru și “celebrarea” sesiunii poate fi efectuat într-o alt loc, ca un restaurant sau sală de mese.

Numele ales pentru această sesiune poate fi ales de către întregul grup, la sfârșitul sesiunii anterioare (sau chiar mai devreme). Unele idei ar putea fi “petrecere de închidere”, “Evaluarea petrecere”, “Feedback petrecere” sau “Împreună în viitor”.

Obiectiv

- ➔ Reflecție și evaluarea de peer- educatori pentru Workshop-ul Drama
- ➔ identificarea căilor de a transfera programul de la adolescenți la copii
- ➔ familiarizarea peer-educatorilor cu procesul Drama

Proces

Facilitatorul distribuie participanților o parte din acest ghid, care descrie activitățile desfășurate în cadrul sesiunilor (sesiuni de 1-8). După împărțirea participanților în grupuri mici (2 - 4 persoane), fiecare grup trebuie să organizeze un mini-atelier de lucru prin alegerea din toate activitățile a celor care le-a plăcut cel mai mult și ia impresionat.

Grupurile ar trebui să creeze programe proprii prin selectarea sau combinarea activităților de la unul sau mai multe dintre sesiuni care au fost deja efectuate. Pe baza acestui program fiecare grup trebuie să efectueze aceste activități, cu restul de participanți pentru o durată de 40 de minute, facilitatorul nu ar trebui să intervină în timpul acestui proces.

În timpul planificării programelor de activități (în care facilitatorul observă și discret ghidează), scopul fiecărui grup este de a găsi o serie de activități care vizează spre un obiectiv general, atașamentul sau coeziunea de grup de exemplu, dezvoltarea competențelor etc.

Pliant pentru Copiii Părinților Privati de Libertate

Este de așteptat ca o cantitate mare de material, să fie utilizat într-un astfel de prospect, să fi fost creat în timpul sesiunilor anterioare, în grupurile în care subiectul a fost închisoarea. Această sesiune, ar putea fi o oportunitate excelentă pentru adolescenți, pentru a discuta conținutul pe care ei ar dori să fie inclus într-un prospect și

/ sau pentru a crea materiale (desene, fotografii, texte, poezii, etc), speciale pentru acest scop.

Participanții vor fi inițial informați despre prospect și scopul său, și anume că va fi un pliant informativ. Apoi li se va cere să ofere ideile lor (verbal, în scris sau prin desene), despre subiecte cum ar fi:

- titlu pentru prospect
- de ce este necesar un astfel de prospect (de ce am dezvoltat acest prospect)?
- ceea ce orice copil ar dori să știe, dar este jenat / frică să solicite
- Ce s-a schimbat atunci când mama / tata a fost trimis la închisoare
  - în viața mea de zi cu zi?
  - în sentimentele mele?
  - în gândurile mele?
  - în comportamentul meu?
  - în comportamentul altora?
  - etc...
- cum trăiesc oamenii în închisoare?
  - ce fac ei?
  - la ce se gândesc ei?
- ce înseamnă instanță / închisoare (copii trebuie să vină cu termenii care trebuie să fie explicați)
- dacă alții te tratează diferit (și cum?)
  - dacă tu ai fost/ești în închisoare?
  - dacă un membru al familiei a fost / este în închisoare?
- vizita la mama / tatăl tău în închisoare (vizita de informații)
  - diferențele dintre așteptările lor și de situația reală
  - sentimente negative și modalități de a le gestiona
  - sentimente pozitive
- unde pot cere ajutor dacă am nevoie să... (participanții trebuie să vină cu posibilele nevoi ale copiilor și facilitatorul ar trebui să caute și să le ofere cu posibile surse de ajutor)
- alegerea desenelor de la copii pentru a descrie situația de înainte, de acum, după ce, să exprime: sentimentele, reacțiile, speranțele, etc.

Unele idei care pot fi oferite, în cazurile în care participanții sunt reticenti, în a genera idei:

- structura pentru unele dintre subiecte ar putea fi într-o formă de „înainte, de acum, după” cu privire la cunoștințe și atitudini cu legate de tema închisoare, pedeapsa cu închisoarea, oamenii aflați în închisoare, factorii externi care influențează comportamentul nostru, etc
- parte din conținutul prospectului ar putea deriva din activitățile lor în timpul Workshop-ului Drama (de exemplu, un desen cu o „Harta Vieții” sau descrierea unei povestiri, etc.)

Nota:

- *atât discuțiile cât și dezvoltarea de material poate fi efectuată fie cu toți participanții fie doar cu subiecții care din punct de vedere emoțional sunt „mai puternici”, depinde în funcție de criteriul facilitatorului.*
  - *în scopul de a include orice material în prospect, trebuie solicitat și obținut acordul de la copiii care le-au creat.*
-

Evaluare

La sfârșitul workshop-ului de 40 de minute toți membrii grupului ar trebui să evalueze activitățile care au funcționat bine și care nu (de exemplu, prin utilizarea de activitatea de evaluare 3, vezi pagina 34). Aceștia trebuie să discute, de asemenea, modul în care aceste activități ar putea fi efectuate cu copiii mai mici și care sunt obiectivele acestor activități.

La sfârșitul acestei sesiuni facilitatorul aduce fie rezultatul activității „Harta Corpului” care a fost efectuată în sesiunea precedentă, sau repetă activitatea de evaluare de la activitatea anterioară (a se vedea de activitate Atelier de Evaluare: „Harta corpului” participanților, la pagina 36). Scopul grupului este de a afla modul în care **un adolescent** poate beneficia de teatru, câștigul (pe plan intern și extern), cu privire la mai multe dimensiuni umane și sociale: de exemplu, modul în care Workshop-ul a ajutat pentru a îmbunătăți conștiința de sine, stima de sine și auto-aprecierea și de înțelegere a celorlalți participanți, la modul în care Atelierul de lucru le poate da idei și sugestii pentru a adopta o abordare mai creativă în viitor, atât în comportamentul personal cât și cel social, precum și participarea la evenimentele de viață.

Facilitatorul va folosi rezultatul obținut cu adolescenții “Harta Corpului”, cu scopul de a introduce activitatea de evaluare pentru educatorii de tip peer- în (vezi pagina 37) urmărind:

- ➔ *cât de aproape (sau la distanță), se simt subiecții lor, și anume de copiii mai mici*
- ➔ *cât de aproape se simt de sarcina de a facilita o SG cu copii mai mici, și anume cât de confortabil se simt în a efectua rolul de co-facilitatori*
- ➔ *dacă ei cred că atelierul de lucru „Frontierele Sensibile” va fi de ajutor pentru copiii mai mici, și aspectele cu care îi pot ajuta.*

Notă: *În timpul acestei sesiuni cu grupuri de copii mici care vor participa ulterior la ateliere de lucru la care adolescenții vor co-facilita, ar putea fi, de asemenea, invitați, astfel încât poate fi efectuat un atelier de cunoștere prealabilă.*

Obiectiv

Scopul acestei sesiuni este de a ajuta participanții să devină conștienți de faptul că competențele pe care le-au câștigat în sesiunile anterioare îi ajută să-și organizeze spectacole de teatru.

***Notă:** Această activitate poate fi deschisă publicului; părinții copiilor / îngrijitorii, prieteni și alte persoane pot fi invitați să fie prezenți la manifestare. Este o activitate absolut opțională și se bazează pe capacitatea facilitatorului pentru a realiza acest lucru.*

O opțiune alternativă pentru facilitatorului este de a înlocui această sesiune cu o sesiune similară la Sesiunea 9. Aceasta nu este o nouă sesiune, se sugerează că facilitatorul alege o combinație de activități din sesiunile anterioare, în funcție de preferința lui și pentru obiectivul pe care le-ar dori să realizeze la sfârșitul workshop-ului. Toți copiii care au participat la workshop pot participa la această sesiune combinată.

Activități

Această sesiune opțională combină elementele din tehnicile de teatru și dramă, pe care Bertolt Brecht le-a utilizat, în Teatrul Brecht de Înstrăinare și Teatru-Epic, în combinație cu alte strategii de teatru foarte cunoscute, cum ar fi de Teatrul Forum, imagini statice / Rame înghețate, Improvizatie liberă, etc

II. Activitatea: Trecere peste „teren”, la fel ca și ceilalți (în roluri)

Participanții sunt plasați în “teren”, ca și în sesiunea a 7^a și a începe un joc de rol.

Rolurile: facilitatorul va fi solicitat deja participanților să aducă cu ei obiecte (cum ar fi cele descrise mai jos), și le va cere pentru a pune obiectele pe o masă. Facilitatorul împarte participanții în grupuri de patru roluri. Fiecare grup are un card, care include următoarele roluri:

Grupa 1

- M-am ascuns
- Sunt arătat
- Eu vreau să rănesc pe cineva
- Sunt în conspirație cu cineva pentru un atac drumul mare

- Sunt cu ochii în patru.

Obiectele care vor fi utilizate: ramuri de copaci, ziare

Grupa 2

- Sunt după mine - ei cred că am furat ceva
- Ascunde ceva fără valoare
- Am mers pe jos într-o zonă periculoasă
- Caut pentru ajutor, dar nimeni nu înțelege ceea ce fac

Obiecte: o sticlă goală de apă și o bucată lungă de material pliat sau de îmbrăcăminte.

Grupa 3

- Sunt nebun, prost și lăudăros
- Caut ceva în locul greșit
- Caut un partener, în scopul de a dezvolta o echipa de cercetare
- Sunt subordonat cuiva
- Fac zgomot în timp ce eu nu sunt vizibil pentru alții („incognito”)

Obiecte: lupa, telefon fără fir.

Grupa 4

- Sunt un iubitor de frumusețe
- Sunt arogant și mă simt superior
- Am sau am avut mulți pretendenți
- Sunt speriat, dar eu ascund acest fapt
- Ei pot mă omora
- Eu pot ucide pe cineva, în orice moment
- Vreau să scap
- Am evita zonele întunecate sau pustii
- Nu am încredere în oamenii din jurul meu

Obiecte: o palarie, o cârpă aruncată peste spatele meu, un sac mare.

I2. Activitatea: Întâlniri

Participanții repetă aceeași serie de spectacole (care au făcut în timpul activității anterioare), prin utilizarea rolurilor și obiecte scrise pe cartela de grupul lor (în cazul în care doresc și cu toate acestea doresc), dar la viteze diferite. La început, aceștia intră în “teritoriu” în mod aleatoriu cu scopul de a înțelege și ruta și tipul de persoană care intră din partea opusă. Scopul este ca grupurile să se cunoască reciproc, fără a utiliza cuvinte și de a încerca să găsească orice fel de relație pe care le au cu alte grupuri. O echipa de relație este “construită”, treptat, ca grupuri rolul apar și dispar de pe “scenă”. Ce s-ar întâmpla dacă toate aceste roluri (implicit actorii) ar apărea în același timp, pe scena? Care ar fi rezultatul?

I3. Activitatea: Deconspirarea Mitului

Grupul se află într-un cerc. Facilitatorul descoperă părți ale realizărilor pe care grupul le-a “întocmit” în timpul acestui atelier.

Dintr-o scenă a lui Brecht, “Cercul caucazian de cretă”:

Primul grup este format din conspiratori, care pregătesc lovitura de stat împotriva regelui.

Al doilea grup este format din întruchipări ale Grusha, menajera care a furat prințul copil, moștenitorul la coroană și tron, pentru a evita să îl ardă flăcările.

Al treilea grup este format din duetul de ofițeri de poliție fi “Abbott și Costello”, care o urmăresc pe Grusha oriunde merge, sporind angoasa publicului în timpul călătoriei lui Grusha.

Grupul este format din mai departe Natella (soția guvernatorului), care a pierdut copilul, din cauza vanității ei, în flăcări, iar acum este în căutarea lui pentru că acest copil este unicul moștenitor al tronului.

Acum, grupul știe axa de bază a acțiunii. Participanții sunt din nou în situația de “teren”, dar acum piața este locul de joacă pentru „*Cercul caucazian de cretă*”, un loc care, chiar dacă nu putem găsi în jocul original, acesta este existent ca un loc dinamic imaginar de acțiune pentru actori.

I4. Activitatea: “Piața” locul pentru o piesă de teatru (The “Square” of a Play)

Ca și înainte, grupurile se intersectează reciproc în “teren”, în căutarea de relații care să se bazeze pe rolurile deja atribuite. Facilitatorul îngheață imaginea, atunci când el vede faptul că o relație a atins obiectivul său dramaturgic. Scenele “Înghețate” apar treptat pe scenă până când toți membrii grupului ating o relație o relație mai bună unul cu celălalt. Facilitatorul activează membrii grupului prin a-i atinge. Fiecare spune o frază despre cum se simte, în rol, în această scenă uniformă a terenului. Ultima persoană care intră pe scenă este facilitatorul care prin adăugarea unui nou rol, precursor al scenei următoare a jocului, și anume rolul de narator.

I5. Activitatea: Curtea de Apel

Pasul 1

De la Instanță – la Teatrul Forum: facilitatorul trage două linii noi, cu creta, la o distanță de două corpuri umane între ele. Presupunând că suntem la locul de instanță, cu jocul nostru, facilitatorul împarte participanții în două grupuri, creând două părți opuse. Primul grup susține Grusha, ei cred că este practic Grusha mama a copilului, deoarece ea a salvat copilul și l-au adus la bine, în ciuda dificultăților pe care ea le înfruntă. Al doilea grup este pentru Natella și asigură sprijin din partea grupului, pentru mama naturală a copilului, afirmând că maternitatea biologică este un drept inalienabil al omului.

Facilitatorul este naratorul și Joker-ul. Cu ajutorul lui Brecht se angajează în rolul judecătorului Azdak. Aplică tehnica de teatru forum, ghidurile de facilitator și intervine în schimbul de argumente între cele două grupuri. Subiect în piesa lui Brecht este, de asemenea, subiectul celor două grupuri: cine va primi custodia copilului. Cele două grupuri se confruntă prin dicuții ce exprimă argumentele lor. Scopul final este de a prezenta adversarilor o scenă cu Grusha și Natella.

Pasul 2

Grupul se află într-un cerc, iar scopul lor este de a discuta despre problemele sociale, politice și existențiale, care sunt reprezentate de joc, în modul în care au fost dezvoltate de grup, fie în prezența publicului sau nu.

Pasul 3

Grupul se află într-un cerc, dar fără prezența publicului. Fiecare are 2 minute, în scopul de a prezenta cum a fost înainte, cum este acum în cadrul grupului.

C. Evaluarea Grupului de Suport pentru Copii

Activitățile de evaluare, care sunt descrise mai jos pot fi utilizate ori de câte ori facilitatorul consideră că este oportun acest lucru, în scopul de a evalua o activitate, un set de activități, o sesiune întreagă, etc, este **obligatoriu**, să se folosească “**Harta Corpului**” ca evaluare a activității în ultima sesiune a fiecărui atelier de lucru (pentru toate grupele de vârstă), precum și în timpul de formare a educatorilor de la egal la egal “(Sesiuni de 9 +10).

Evaluarea Intermediară are rolul de a ajuta facilitatorul pentru a monitoriza mai bine impactul unei activități sau a unei sesiuni, și de asemenea, ajută participanții să identifice ceea ce se câștigă prin participarea la grup.

ACTIVITĂȚI OPȚIONALE DE EVALUARE

Activitatea de evaluare 1

Toți participanții mișcă din picioare, unul după altul (în urma unui ritm). Atunci când vine rândul său, o persoană, are de spus rapid un cuvânt care reflectă emoțiile sale (cum s-a simțit) la sfârșitul activităților sau a unei sesiuni.

Activitatea de evaluare 2

Se prepară un set de cărți cu cuvinte pentru a răspunde la întrebarea “Cum mă simt astăzi”: fericit, trist, anxios, singur, etc relaxat., asigurați-vă că fiecare emoție apare de mai multe ori, pentru ca mai mulți copii să fie capabili să poată alege aceeași emoție, și au, de asemenea, unele carduri goale, în cazul în care se vor adăuga cuvinte noi care descriu propriile sentimente.

Fiecare copil alege cel puțin 2 cărți

Puteți începe și încheia cu o sesiune (sau întregul atelier), cu această activitate, în scopul de a număra și compara numărul de emoții pozitive și negative înainte și după.

Activitatea de evaluare 3

Desenați o linie pe podea (se poate face, de asemenea, o linie de bandă lipirea pe podea), marcază un capăt, mijloc “moderat”, iar celălalt capăt “foarte mult”.

Explicați copiilor că ei trebuie să “răspundă” la fiecare întrebare (de a lua o poziție), de oriunde de pe linie, care corespunde la ceea ce ei cred. Fiecare Facilitator poate formula întrebări proprii, cum ar fi următoarele exemple:

- Ti-a plăcut acest atelier?
- Acest grup a fost plictisitor?

După ce toți participanții indică poziția lor, facilitatorul poate cere unele explicații de ce au ales să stea pe acea parte.

Facilitatorul poate permite, de asemenea, participanților să formuleze propriile întrebări de evaluare, prin utilizarea de instrucțiuni cu următorul text: “Acum e rândul tău! Fiecare dintre voi se poate gândi și pune o întrebare întregului grup, iar noi trebuie să facem la fel ca înainte “

Facilitatorul marchează poziția copiilor pe fiecare parte (prin folosirea markerilor pentru fiecare întrebare sau autocolante de culori diferite), sau, poate lua o fotografie de “răspunsuri”;

Activitatea de evaluare 4

Fiecare copil are două autocolante de culori diferite (de exemplu, verde și roz). Facilitatorul îi instruește astfel:

- „Scrie 0-3 lucruri care îți plac cel mai mult în această activitate / sesiune / atelier pe autocolant verde”
- „Scrie 0-3 lucruri pe care nu-ți plac în această activitate / sesiune / atelier pe autocolant roz” și apoi
- ”Lipește eticheta verde de pe aceasta hartie de flipchart (sau de masă, această parte de perete / podea) și eticheta de culoare roz pe hartia de flipchart în cealaltă parte (sau de masă, această parte de perete / podea).

La sfârșitul facilitatorul citește aspectele pozitive și negative și inițiază o discuție cu întregul grup, în ceea ce privește:

- ceea ce le-a plăcut și de ce

→ ceea ce nu le place și de ce; posibilele îmbunătățiri pot fi, de asemenea, discutate (în special cu peer-facilitatori)

Alternativ, participanții pot fi întrebați:

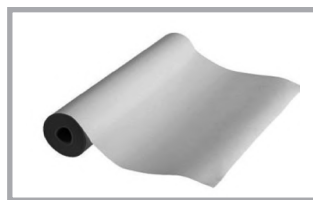
→ care activitate le-a plăcut cel mai mult

→ care activitate nu le-a plăcut

După citirea activităților preferate și cel nepreferate, facilitatorul poate duce grupul într-o discuție de ce le-a plăcut sau nu la fel ca activitățile selectate și de a propune îmbunătățiri pentru activitățile pe care le-au plăcut.

Activitatea de evaluare 5

Facilitatorul lipește mai multe role de hârtie (sau se lipește mai multe lucrări împreună flipchart), sau folosește un sul foarte lung, undeva în cameră (de exemplu, pe podea, pe un perete, pe o scena), pentru ca toți participanții să fie în măsură de a scrie / desena la în același timp; poate cere participanților să facă una sau ambele din următoarele:

completați fraza: „Ceea ce nu voi uita eu prin participarea la acest grup este...”

→ să deseneze o imagine sau un simbol care descrie cel mai bine experiența dumneavoastră prin participarea la acest grup, atunci când toți copiii au desenat o imagine / simbol, fiecare ar trebui să explice pentru ceilalți ceea ce înseamnă pentru ea / el.

ACTIVITĂȚI OBLIGATORII DE EVALUARE: „HARTA CORPULUI”

1. Activitatea atelierului de evaluare: „Harta Corpului”

Scop: de a da participanților posibilitatea de a evalua experiența lor personală de a participa la atelier (și atelier în sine), pe două niveluri: a) pe plan intern și b) extern.

Material

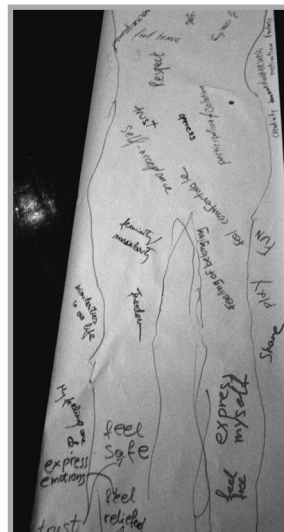
→ coală mare de hârtie (o foaie de corp, de dimensiuni de hârtie)

→ markeri de diferite culori

Proces

Facilitatorul cere unui copil să se întindă pe foaia de hârtie care este plasată pe podea. Apoi, el / ea cere un alt copil să deseneze o linie în jurul lui / ei corp, în scopul de a schița conturul unui corp uman pe hârtie. Toți copiii stau în jurul schiței de desen a corpului și facilitatorul le cere copiilor să:

- scrie **în interiorul** corpului, cum acest atelier i-a influențat în interior (care au fost sentimentele tale în timpul workshop-ului?)
- a scrie **în afara** corpului, cum acest atelier i-a influențat în afara (care au fost gândurile tale)?
Asigurați-vă că toată lumea are șansa să-și exprime sau desena sentimentele.

Discuție

- Din activitățile pe care le-am făcut, care credeți că sunt factorii care ne influențează pe plan intern (sentimentele noastre)?
- Care credeți că sunt factorii care ne influențează extern (comportamentul nostru)?

Rezultat

Corpul și răspunsurile pe care copiii le oferă vor fi scrise în interiorul și în afara acestuia, indica ceea ce o persoană (de exemplu, un adolescent), poate obține de la atelier și cum îl pot influența pe plan intern și extern.

Notă: În timpul sesiunii al 9-lea, facilitatorul poate utiliza fie rezultatul acestei activități de evaluare sau o poate repeta.

---

2. Activitatea de evaluare pentru tineri de tip peer-educatori: „Harta corpului” la copiii mai mici

Scop: Acest exercițiu are ca scop evaluarea de peer-educatori:

- cât de aproape (sau de la distanță), se simt de subiecții lor, și anume de copiii mai mici
- cât de aproape se simt de sarcina de a facilita o SG cu copii mai mici, și anume cât de confortabil se simt de a efectua rolul de co-facilitatori
- dacă ei cred că atelierul de lucru „Frontierele Sensibile” va fi de ajutor pentru copiii mai mici, și ajută.

Materiale

- o coală mare de hârtie (o foaie de corp, de dimensiuni de hârtie)
- markeri de diferite culori
- autocolante cu 3 culori diferite

Proces

Conturul corpului uman este redactat în același mod ca și în activitatea precedentă (în mod ideal, un participant al cărui dimensiunea corpului este mai mică decât cel anterior trebuie ales un) și același proces se repetă, în ceea ce privește **participanții mai tineri**.

Facilitatorul explică peer-educatorilor, că acest contur al corpului, are două roluri: este subiectul lor, și anume copiii mai mici, și în al doilea rând este obiectivul lor, și anume de a co-facilitator în Atelierul de lucru “Frontiere Sensibile”, și mai spune:

Această schiță a corpului reprezintă copiii mai mici care vor participa la “Frontiere Sensibile”, atelier care va fi condus de voi, și veți asigura copiilor mai mici acele lucruri pe care le-ați scris pentru voi înșivă, în exercițiul precedent deoarece și ei au nevoie de ele.

Mi-aș dori acum să găsească un loc, în interiorul sau în afara acestui spațiu (facilitatorul prezintă conturul corpului), astfel încât să puteți evalua dacă procesul de reuniuni ale grupului nostru a fost de ajutor în ceea ce privește trei aspecte:

1. *Vă rugăm să începeți să vă mișcați în poziția de mai aproape sau sau mai departe de conturul corpului în funcție de cât de aproape sau de departe crezi că acești copii mici (și anume, cât de bine credeți că aveți posibilitatea să le înțeleagă), atunci când văd că nimeni nu se mișcă aceasta înseamnă că ați luat poziție față de subiectul nostru”.*

Atunci când participanții s-au poziționat, facilitatorul lipește autocolante colorate (de exemplu, albastru), pe podea, sub picioare pentru fiecare participant.

2. *Nu credeți că ați putea face ceea ce am făcut aici? Și anume, dacă te simți gata să co-facilitezi, împreună cu noi, un grup de copii mai mici? Vă rugăm să vă poziționați mai aproape sau mai departe de conturul corpului, de dacă crezi că poți face acest lucru sau nu.*

Atunci când participanții s-au poziționat, facilitatorul lipește autocolante de culori diferite (de exemplu, galben), pe podea, sub picioare pentru fiecare participant.

3. *Credeți că acest atelier va fi de ajutor pentru copiii mai mici?*

Participanții pot fi rugați să arate inițial prin poziția lor [care va fi reprezentat de autocolante cu o culoare diferită (de exemplu, roz)]: *cum crezi ca un atelier de teatru ca acesta ar putea fi de ajutor pentru copiii mai mici?*

Facilitatorul invită apoi fiecare participant să-și exprime părerea cu privire la acele aspecte ale atelierului care ei cred că pot ajuta copiii mai mici.

Rezultat

La finalizarea întregului proces, facilitatorul rezumă rezultatele grupului comentând pe fiecare întrebare (pe baza de autocolante colorate și opiniile exprimate pentru ultima întrebare).

MONITORIZAREA ȘI RAPORTUL DE EVALUARE

După încheierea fiecărei sesiuni, facilitatorul trebuie să păstreze notele cu privire la activitățile desfășurate, cât de bine au lucrat (în funcție de punctul lor de vedere personal), precum și orice alt element care i-a impresionat (pozitiv sau negativ)

Facilitatorul trebuie să păstreze, de asemenea, toate materialele utilizate și / sau dezvoltate de grupul de la fiecare sesiune, este de asemenea util să facă fotografii despre produsele de evaluare (de exemplu, documente de flipchart, autocolante, desene), în scopul de a le folosi în raportul de evaluare.

D. Sfaturi pentru facilitatori

Următoarea entitate este un efort de a înregistra situațiile posibile care pot apărea, împreună cu cele mai bune modalități de a le gestiona. Lista nu este exhaustivă și modul propus de a se ocupa de fiecare situație poate fi reanalizat în cazul în care, în anumite circumstanțe, o abordare diferită este considerat a fi în cel mai bun interes al unui copil.

Întrebare (Dilemma)	Răspuns (calea de a gestiona/Soluție)
Este necesar acordul părinților pentru ca copilul să participe la Grupurile de suport pentru Copii?	În cazul minorilor este necesar acordul scris din partea persoanei sau instituției în a carei îngrijire se află copilul.
Sunt copiii informați că la SG la care sunt invitați să participe sunt pentru copiii cu mame private de libertate (sau părinții privați de libertate)?	Nu neapărat, pentru că subiectul despre închisoare va fi deschis copilului prelucrat (prin roluri), și va fi abordat numai în cazul în care va fi adus în discuție de către membrii grupului. Copiii vor fi invitați să participe la un atelier intitulat “Drama Frontiere sensibile”
În cazul în care copiii ale căror mame nu au custodia lor pot să fie invitați să participe la SG, chiar și în cazul în care mama lor nu este de acord?	Da, dacă acest lucru este considerat a fi în cel mai bun interes al copilului (dat fiind că copilul dorește să participe și persoana / institutul, care are custodia copilului este dispus să ofere consimțământul)
În cazul în care copiii care nu sunt conștienți de faptul ca mamele lor se află în închisoare, să fie invitați să participe la SG?	Nu, pentru ca un copil pentru a fi invitat el / ea ar trebui să fie informat (de mama sau de un alt îngrijitor). În niciun caz nu ar trebui ca un facilitator să se angajeze în rolul de a informa de acest copil despre mama aflată în detenție.
Pot frații să participe la grupurile de suport?	Da, pot, dar toate eforturile ar trebui să fie făcute pentru a fi incluși în grupe diferite (dacă este posibil).
Care este reacția adecvată în cazul în care în Grupul de suport pentru a facilitator ajunge informația că un copil este abuzat și / sau neglijat?	Atât obligațiile și modalitățile posibile de a reacționa sunt descrise în Manualul pentru profesioniști.

Coordonatorul Proiectului

Institutul pentru Sănătatea Copilului

Departamentul pentru Sănătate Mintală și Ajutor Social

Centrul pentru Studiul și Prevenirea Abuzului și Neglijenței Copilului (ICH-MHSW)

Grecia

Partneri

Universitatea Babeș-Bolyai

Facultatea de Sociologie și Asistență Socială

Departamentul de Asistență Socială (BBU)

România

Universitatea de Sud Vest “Neofit Rilsky” (SWU)

Bulgaria

Rețeaua Europeană Anti-Volență (EAVN)

Grecia

Evaluare Externă

SURT, Asociația Femeilor pentru Ocuparea Forței de Muncă

Spania

ISBN: 978-960-98902-7-4

9 789609 489027